

Návykový a velmi inteligentní
politický thriller.

JACK GRIMWOOD

MOSKVA

☰ KNIHA ZLIN

1

Rudé náměstí, Štědrý den, prosinec 1985

V tutéž hodinu, kdy strážmistr moskevské policie přehodil plachtu přes nahou mrtvolu chlapce pod kremelskou zdí, vykolejila šestnáct set kilometrů od Kremlu raketa tažená diesellovou lokomotivou a zabila veškeré osazenstvo vlaku. Tváří v tvář takovému neštěstí přijal místní sovět jediné možné rozhodnutí.

Vojenské buldozery začaly hloubit sto osmdesát metrů dlouhý výkop.

V nadcházejících týdnech byly pohřbeny všechny důkazy, které by svědčily o nedbalém položení tratě, spolu s pokroucenými kolejemi a troskami vlaku s mrtvými těly. Podél jezera byla položena trať nová, tentokrát jaksepatří. Zmíněná nehoda jednoduše přestala existovat.

V Moskvě se pravda zastírala hůře.

Bylo šest ráno, před rozedněním, a starý pán, který si krátil cestu zadem kolem Leninova mauzolea, ještě pamatoval dobu, kdy vstup na Rudé náměstí strážila Brána vzkříšení; předtím, než ji Stalin nechal zbourat, aby nepřekážela tankům při přehlídkách.

Starý pán byl neupravený, rozcuchaný. Narodil se do rolnické rodiny a jako mladíček bojoval po boku Trockého. Ochtyně by se vzdal svého místa v politbyru, jen kdyby ho Sovětský svaz měl kým nahradit.

Nejdřív ten hlupák Andropov, co zemřel po patnácti měsících. Černěnko nevydržel ani tolik. A teď Gorbačov, prakticky ještě kluk...

Jak by mohl rezignovat?

Muž si uvědomil, že se něco děje, teprve ve chvíli, kdy ho na okamžik oslepila baterka. Vzápětí ji někdo sklopil a světlo se bořilo do sněhu. Strážmistr se hluboce omlouval. „Soudruhu ministře. Promiňte, soudruhu ministře... Nevěděl jsem, že jste to vy.“

„Co se stalo?“

„Auto narazilo do patníku.“

„Jaké?“

„Prosím?“

„Zil, volha, poběda?“

„Volha, soudruhu. Nová.“

Starý pán se zakabonil. Pořadník na volhu byl tak dlouhý, že nový vůz se dal okamžitě přeprodát za dvojnásobek původní ceny. Nabourat novou volhu by byla pekelná smůla, dokonce i v zemi, kde člověka často nerozehřálo nic než vodka.

Díval se, jak strážmistr nervózně přešlapuje na místě.

Jak dlouho potrvá, než mu dojde, co je zřejmé? Kdyby byla pravda, co říkal, ve sněhu by zůstaly stopy po pneumatikách. Neměl mu to za zlé. Bylo jasné, že lhal na něčí rozkaz.

„Řekněte jim, že jsem se chtěl přesvědčit na vlastní oči.“

„Ano, soudruhu ministře. Děkuji, soudruhu ministře.“

Stalina kdyby zažili. To by teprve viděli, co je strach. Vepředu, ve světle z reflektorů u paty kremelské zdi, stál prostovlasý major moskevské milice a za ním člen politbyra, kterého starý pán nikdy neměl rád. A měl s sebou i toho nafoukaného pitomce, svého syna.

„Vedenine,“ řekl starý pán.

„Soudruhu ministře? Uženete si nastuzení.“

Typický Iljič Vedenin, pomyslel si starý pán mrzutě. Vždycky připravený zdůraznit, co bylo nabíledni. Plachta u jejich nohou zbělala pod sněhovou nadílkou.

„Tak co, nedočkám se?“

Vedeninův syn zatáhl za plachtu a pod ní se objevil asi dvanáctiletý nebo třináctiletý chlapec, který vypadal, jako

by spal. Byl nahý, hlavu i veškeré ochlupení měl oholené. Ležel tam s pootevřenou pusou a drobnými genitáliemi. Jeho oči s mléčnými bělmy hleděly před sebe s tak urputnou slepotou, že starý pán na vteřinu odvrátil zrak.

Chlapec chyběl malíček na pravé ruce. Rána byla čistá, na sněhu pod ní ani kapka krve. Starý pán poklekl a dotkl se nejprve chlapcova hrudníku a potom, téměř něžně, jeho tváře. Tělo bylo tvrdé jako led.

„Zvláštní,“ zabručel starý pán.

„Prosím?“

„Nemohl tu být tak dlouho, aby stihl zmrznout.“

Starý pán se chystal vstát, ale potom se zarazil a ve snaze své počínání zamaskovat podruhé zaklepal na bílý mramor chlapcovy zmrzlé hrudi, přičemž předstíral, že naslouchá tupému dunění. Potom si ověřil, zda ho nešálí zrak.

Z chlapcovy zmrzačené ruky vykukoval voskový andílek.

To by člověkem otrásl samo o sobě. Ale ještě větší otrěs přineslo zjištění, že andílek má obličej mrtvého chlapce. Starý pán letmo zvedl hlavu, aby viděl, zda ho někdo nepozoruje, a anděla stopil do kapsy.

Bělostný vosk představoval vzkaz.

Stejně jako zmrzlé tělo, pečlivě položené před sídlo Nejvyššího sovětu. Starý pán musel připustit, že spojení anděla s mrtvým chlapcem jej mírně šokovalo. Nejen proto, že figurka nemohla pocházet od nikoho jiného než od osoby, o níž věděl, že je po smrti.

2

Silvestr, prosinec 1985

Britské velvyslanectví na nábřeží Maurice Thoreze sídlilo přes řeku proti Kremlu. Jak velvyslanec rád připomínal, pohled na vlajku na střeše ambasády kdysi lezl Stalinovi natolik na nervy, že se dožadoval navrácení budovy. Když to Britové odmítli, nechal výhled zakrýt závěsy. Dnes byly anglo-sovětské vztahy lepší.

Ne však o moc.

Poslední, kdo se dostavil na večírek, byl major britské vojenské tajné služby, který byl náhle převelen do Moskvy na nejasně vymezenou pozici, což sira Edwarda nesmírně dopalovalo. Velvyslanec měl rád, když lidé znali své místo. A také měl rád, když jejich místo znal on sám. Snad by ho utěšilo, kdyby věděl, že major není z celé situace o nic nadšenější.

Tohle místo, lidé a večírek... nic z toho nezapadalo do představy Toma Foxe o dokonalém silvestru.

Když před pěti dny přijel, zjistil, že o jeho nástupu na ambasádě věděl málokdo a ti, kteří se o něm doslechli, z toho nebyli moudří. Pouze sir Edward se ničemu nedivil a svůj nesouhlas dával najevo, aniž jej blíže osvětlil.

Tom vydržel čtvrt hodiny a potom unikl na nejbližší balkon, aby si zapálil. V mrazivém větru mu o smoking pleskal sníh a on se rezignovaně díval na ledovou plochu řeky Moskvy a uvažoval, za jak dlouho smí odejít domů.

V Sovětském svazu nebyl ani týden.

A už to bohatě stačilo.

Kdyby tu byla Caro, poradila by mu, ať si kouká najít přátele. Věděla by, co a komu říct. Jeho žena měla pro společen-

skou konverzaci nadání a on od ní leccos pochytil, jenže pak se to mezi nimi pokazilo, a tak se přestal snažit. Když zavřely balkonové dveře, ani se neohlédl po postavě, která došla vedle něj a opřela se o studené zábradlí.

„Nemáte cigaretu?“

Beze slova jí podal krabičku.

„Zapalovač?“

Tom postavil na zábradlí zapalovač značky Bic. Ten se chvěl ve větru, dokud jej neuchopily dívčiny prsty. Když vzplanul a dívka zvedla ruku, aby zaštitila plamen před nepřízní počasí, všiml si nefritového prstenu na jejím levém prsteníčku a šrámu na jejím zápěstí.

„Pěkně hnusný.“

Přikývl.

Mrštila napůl vykouřenou papirosu z balkonu a oba se dívali, jak ji odnesl vítr a jak ji dlouho předtím, než dopadla na zasněženou zem, pohltila tma. „Je tady příšerná zima,“ řekla dívka.

Tom kývl.

„Vy toho moc nenamluvíte, co?“

Pohodil hlavou a dál se díval na červené, zespoda osvětlené cihlové kremelské zdi. Bylo mu řečeno, kolik kilogramů váží rudá hvězda na špičce Spasské věže a kolik elektřiny je třeba k tomu, aby zářila. Už to ovšem zapomněl, stejně jako většinu všeho ostatního, co mu za onen poslední týden vykládali. Ale když se dveře na balkon zavíraly, zdálo se mu, že tuhle dívku si pamatovat bude. Byť možná jen proto, že měla na sobě černé džíny a jakýsi smoking.

Potom zamrkal a kouzlo okamžiku bylo pryč. Přinutil se vrátit se dovnitř a zamířit k mladému vojenskému atašé se zplihlými vlasy, který mu měl pomoci s aklimatizací a který vypadal, jako by se s pečetním prstenem, zlatými manžetovými knoflíčky a smokingem narodil... Tom si povzdychl; měl by dát mladíkovi šanci.

„Chodí na tyhle akce Sověti?“ zeptal se Tom.

„Rusáci? Vždycky je zveme. Většinou odmítnou. Z důvodu jiných povinností. Znáte to. Letos...“

„Letos je to jinak?“

„Letos pozvání přijali. Tedy, aspoň někteří.“

„Ale proč zrovna letos?“

„Kdo se v nich má vyznat?“

„Já bych měl, je to moje práce.“

„Skutečně?“ Mladík se zatvářil zaujatě. „Říkali jsme si, co vlastně děláte. ‚Hostující analytik‘ zní dost americky. Kancelářské kóje a nádržky s pitnou vodou ve foyer, víte, co tím myslím. Někteří si myslí, že jste cibršpión.“

„Nelíbí se vám snahy o větší efektivitu?“

„Pouze pokud k větší efektivitě vedou.“

„Věřte mi,“ pravil Tom, „že cibršpión nejsem.“

Mladý muž poznamenal, že si musí odskočit, a Tom se díval, jak si razí cestu davem uniforem, šatů a smokingů k toaletám, a přemýšlel, zda se ještě vrátí, a pokud ano, jak se ho zdvořile potřeší zeptat na jméno a snad si ho konečně i zapamatovat.

„Bavíte se?“ zeptal se mladík, když byl zpátky.

„Tohle není nic pro mě.“

„Pro mě taky ne. Ale patří to k věci.“ Zachytil pohled černošky v bílé róbě, která obešla ruského plukovníka, omluvně pokynula skupince, k níž se původně hodlala připojit, a vykročila jejich směrem.

„Impozantní, že?“

Tom uvažoval, jestli by totéž řekl o jakékoli jiné z přítomných žen.

„První na Oxfordu. Dobré vzdělání.“ Když k nim došla, mladík ji uvedl následovně: „To je Mary Battenová. Ta, co má o všem přehled.“

„Tom,“ představil se Tom. „Tom Fox.“

„Já vím,“ opáčila Mary. „Schvalovala jsem váš let. Co byt?“

„Nejspíš plný štěnic.“

Na okamžik se zatvářila překvapeně, ale potom se rozesmála tak hlasitě, až se po nich ohlédl mladý Rus v nevkusně střiženém sametovém saku. Střetl se pohledem s Tomem a zdvořile pokývl.

„To je kdo?“ zeptal se Tom.

„Vidíte toho podsaditého muže u okna, co kouří doutníky? Iljič Vedenin. Nově jmenovaný ministr. Nejvýše postavený Sovět v téhle místnosti. Vladimír je jeho syn.“

„A ten muž, s nímž mluví?“

„Generál,“ ozval se hlas zpoza Tomových zad. „Nedávno ho odvolali z Afghánistánu...“ Otočili se a spatřili velvyslance sira Edwarda Mastertona, který vyhlížel stejně malátně, jak si ho Tom pamatoval z prvního setkání. „Nejlepší bude,“ prohlásil sir Edward, „když se vy tři budete věnovat hostům. Přišlo jich trochu víc, než jsme čekali. Obvolávali jsme je, že?“

„Ano,“ přikývla Mary Battenová.

„A co se stalo?“

„Přišli všichni.“

„Typické. Rád bych věděl, proč je tady Vedenin.“

„Zjistím to,“ nabídl se Tom.

Sir Edward pozvedl obočí. „A jak to uděláte?“

„Zeptám se ho.“

Ministr Vedenin mu potřásl napřaženou pravicí a vrhl letmý pohled Tomovi přes rameno. Toma napadlo, že se rozhlíží po někom zajímavějším, ale potom si uvědomil pravý důvod ministrova zájmu.

„Máte tu syna.“

Zadívali se k alkovně, kde stál mladý Rus pohroužený do rozhovoru s dívkou, která si před chvílí vyprosila cigaretu. Zatímco ji pozorovali, dívka se přestala mračit a málem roztráhla koutky do úsměvu. Ministr si povzdechl.

„Je to krasavec,“ podotkl Tom.